

1

1971

**A BÉKÉS MEGYEI
MÚZEUMOK
KÖZLEMÉNYEI**

069
B45

MS.608 T

**A BÉKÉS MEGYEI
MÚZEUMOK
KÖZLEMÉNYEI**

I

1971

A Békés Megyei Múzeumok Közleményei
Publications of the Museums of the County Békés

Szerkeszti:
DÉR LÁSZLÓ

Technikai szerkesztő:
MORVAY SÁNDOR

Lektorálták:
DIENES ISTVÁN
BAKAY KORNÉL
HORVÁTH IMRE
ENDREI WALTER
KALICZ NÁNDOR
KISZELY ISTVÁN
KOVALOVSKY JÚLIA
LIPTÁK PÁL
SOLTÉSZ GÁSPÁR

A tartalmi összefoglalókat fordította

DEDINSZKY GÉZA

A borítólapot tervezte

LIPTÁK PÁL

Közleményeink megindulása elé

A jelen kötettel induló Közleményeink kiadványsorozata régi igénynek és elvárásnak kíván eleget tenni.

A megye múzeumai, melyek részben még a múlt században, részben a felszabadulás után létesültek, tevékenységükben számottevő múltra tekinthetnek vissza, s megyei szervezetben való összefogásuk is közel tíz éve megvalósult. Munkájuk kialakuló egységének ideje alatt gyűjteményeik jelentősen gazdagodtak, s a szervezet személyi szakmai ereje is megnövekedett. Mindenekelőtt talán ezért megalapozott az a belső igény és az a külső elvárás, hogy a múzeumi szervezet önálló kiadványsorozattal jelentkezzen. Fórumot teremtsen annak a tudományos tevékenységnek, amely a megye múzeumaiban folyik, valamint mindazoknak a külső kutatóknak, akik a különböző múzeumi szakágak vonatkozásában helyi témák feldolgozására vállalkoznak.

A kiadványsorozat sajátos feladataival, a múzeológiai szakágak tudományos publikációival kíván hozzájárulni a már komoly eredményeket felmutató megyei historiográfia terméséhez.

Egyben szerep vár rá abban is, hogy eszközei mértékében serkentse a múzeumi kutatómunkát és befolyásolja a kutatások irányát. Funkcióját akkor töltheti be, létét úgy igazolhatja, ha egyaránt meg tud felelni a helyi igényeknek és a tudomány igényeinek. Azaz, ha törekvéseivel szolgálni tudja a lokális értékek közkinccsé tételét, a tudat formálódását a szűkebb baza jobb megismertetésével és egyben hozzá tud járulni a megye területével meghatározott múzeumi kutatómunka közzétételével az országos vagy esetenként az egyetemes múzeológia tudományos eredményeihez.

Ilyen mértéknek nem könnyű megfelelni, de ugyanezt a kietős követelményt támasztja az is, hogy a kiadványsorozatnak számítania kell mind a helyi olvasók, mind a különböző tudományágak kutatói, mind pedig a külföldi múzeológia érdeklődésére.

Kedvezőnek látszik e tekintetben az, hogy a múzeumi szervezet tevékenységében olyan vállalkozások léptek előtérbe – mint pl. a megyében élő nemzetiségek múltját és életét bemutató komplex, állandó kiállítás létesítése, vagy a Magyar Tudományos Akadémia Régészeti Intézetének irányításával, s a megyei szervezet részvételével folyó megyei régészeti topográfia munkálatai –, amelyek megoldása során egy-egy nagyobb téma vagy egy tudományág keretébe tartozó tudományos dolgozatok megjelenítését vehetjük tervébe. Emellett természetesen elkerülhetetlen ettől eltérő összeállítású, a legkülönbözőbb múzeumi szakágak dolgozatait magábafooglaló kötetek kiadása is. Néhány múzeumi szakág csak ilyen jellegű kötetekben juthat publikációs lehetőséghez, s Közleményeinknek időről-időre a szervezet egészének munkájáról is be kell számolnia. Ez utóbbi esetben sem kell azonban lemondanunk a fent említett követelmények megközelítéséről vagy megvalósításáról, hiszen ezek teljesítése elsősorban a színvonalbeli követelmények függvénye.

A megyei régészeti kutatás bármely részlete helyet biztosíthat magának az országos, illetve egyetemes régészeti kutatás eredményeiben, s a néprajzi tevékenység is minden helyi sajátosság és ismeret feltárásával, közlésével megtalálhatja helyét a néprajztudomány egészében. A helytörténet pedig, helybezkötöttsége ellenére, valójában természetes építőköve lehet a szintetizáló történetírásnak. S hasonló a helyzet más múzeológiai szakágak vonatkozásában is. Abhoz azonban, hogy a lehetőség valósággá váljék, szükséges a múzeológiai szakágak helyi tudományos tevékenységének jelentős kiszélesítése, fellendítése, s úgyszintén módszertani szintjének felemelése a tudományágak általános módszertani szintjéhez. S ebben a munkában Közleményeink megjelenő kötetei hasznos szerepet vállalhatnak.

Végezetül most megjelenő kötetünket ajánljuk az Olvasó figyelmébe. A kötet régészeti tanulmányokat publikál. Egyrészt két bonfoglaláskori temető feldolgozását adja úgy, hogy a régészek tanulmányait antropológus, ipartörténész, botanikus és végész által végzett vizsgálatok teszik teljesebbé. Két cikk a régészeti topográfia körébe tartozó, s a fentiekén kívül közérdeklődésre tarthat számot a X. századi trepanált koponya leírását és vizsgálatát ismertető tanulmány is.

A szerkesztő

Introducing our Publications

The series of our Publications starting with the present volume wishes to meet old requirements and expectations.

The museums of the county, which were established partly in the past century and partly after the liberation, may look back in their activity upon a distinguished past, and also their cooperation within the framework of a countywide organisation was realized about ten years ago. In the course of time work became more and more united and their collections grew continuously richer, while also the staff and the professional potential of the organisation continued to increase. It is perhaps primarily for this reason that we may regard as well-founded the inner demand and external expectation that the organisation of the museums should come forward with an independent series of publications, and that it should create a forum for the scientific activity going on in the museums of the county as well as for all the outside researchers who in respect of the several specialized branches of the museums undertake to work up local subjects.

The series of publications, by its peculiar tasks, by the scientific publications of the muzeological specialized branches, wishes to contribute to the yields of the county's historiography which has already produced noteworthy results.

At the same time it will also have to play a role in stimulating as far as its means permit the research work of the museums, and in influencing the trends of